

สรุปการประเมินผลตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)

การดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในปี 2554 พบว่า สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระหว่างปี 2551-2553 ลดลงอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.10 37.80 และ 37.10 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ตามลำดับ โดยมีสาเหตุหลักจากวิกฤตเศรษฐกิจปี 2551 ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อการสั่งซื้อสินค้าจากกลุ่มประเทศผู้ซื้อหลักของไทย และปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ

เป้าหมายที่ 2 อัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกรวม พบว่า ในระหว่างปี 2551-2553 อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยน้อยกว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ

เป้าหมายที่ 3 ผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี รวมทั้งผลิตภาพการผลิตโดยรวมของสาขาเป้าหมายและผลิตภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี พบว่า ผลิตภาพด้านต่างๆ ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการดำเนินงานตามการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านต่างๆ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้รวบรวมข้อมูลจากส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อนำมาประมวลผลการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ทั้งในส่วนของกิจกรรมที่ใช้งบประมาณดำเนินการจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกิจกรรมที่ใช้งบประมาณดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของผลการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2550-2552 ได้ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรและสถานประกอบการ การดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระหว่างปี 2550-2552 มีผู้ประกอบการและแรงงานที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งสิ้น 1,426,481 คน และมีสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนายกระดับประสิทธิภาพและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจรวมทั้งสิ้น 67,463 ราย

2. การพัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา การดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการพัฒนานวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างปี 2550-2552 พบว่า มีจำนวนผลงานนวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนาคิดค้นขึ้นใหม่รวมทั้งสิ้น 133 รายการ ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ด้านชิ้นส่วนยานยนต์รวม 6 ผลิตภัณฑ์ และสร้างนวัตกรรมใหม่ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์รวม 100 รายการ การพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งสามารถต่อยอดผลงานวิจัยสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีคุณสมบัติพิเศษ (Functional Textile) จำนวน 15 รายการ และการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมเหล็กจำนวน 12 รายการ
3. การพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจ ในปี 2550-2552 มีการสนับสนุนปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจรวมทั้งสิ้น 71 รายการ สรุปได้ ดังนี้
 - (1) ด้านการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลที่ทันสมัย มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ ฐานข้อมูลผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขาธุรกิจสำคัญเพื่อรองรับการขยายตลาดไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมายตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ฐานข้อมูลอุตสาหกรรมก่อสร้างและธุรกิจต่อเนื่องเบื้องต้น รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมแม่พิมพ์ และปรับปรุงโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเพื่อคำนวณค่าดัชนีในระดับอุตสาหกรรม มีการจัดตั้งศูนย์บริการต่างๆ ได้แก่ ศูนย์บริการด้านการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ศูนย์บริการร่วมลงทุนในภูมิภาค ศูนย์บริการข้อมูลและองค์ความรู้สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Corner) หน่วยบริการองค์ความรู้สิ่งทอและแฟชั่นเพื่อให้บริการองค์ความรู้และแนวโน้มแฟชั่นและวัสดุสิ่งทอ รวมทั้งศูนย์เชี่ยวชาญด้านแม่พิมพ์ นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาความร่วมมือการให้บริการด้านวิทยาศาสตร์ร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และสถาบันการวิจัยต่างๆ เพื่อต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์
 - (2) ด้านการตลาด มีการพัฒนาช่องทางการตลาดและการส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับการให้บริการแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดงานแสดงสินค้า การเจรจาธุรกิจ การเผยแพร่ทางสื่อวิทยุ / โทรทัศน์ / สิ่งพิมพ์ / สารคดี เป็นต้น ซึ่งจากการสนับสนุนเงินทุนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ตลาดอาเซียน (SMEs Capacity Building: Win for ASEAN Market) มีผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมจับคู่ทางธุรกิจจำนวน 2,060 ราย เกิดมูลค่าการซื้อขายจำนวน 200 ล้านบาท รวมทั้งมีการเสริมสร้างขีดความสามารถในการส่งออกไปยังประเทศอาเซียน โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (CLMV) จำนวน 1,876 ราย และทำให้เกิดการพัฒนาแผนที่การตลาด (Market Mapping) ใน 4 ประเทศ 5 กลุ่มสินค้าและบริการ ตลอดจนมีการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้กับผู้ประกอบการในการขยายตลาดไปยังต่างประเทศในกลุ่ม ASEAN+6 จำนวน 732 ราย จัด Road Show เพื่อขยายฐานการค้าในตลาด ASEAN+6 รวมทั้งมีการประชุมเจรจาการค้า

ค้าต่างๆ และการพัฒนาการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็ง

- (3) **ด้านการเงิน** มีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการปรับปรุงฟื้นฟูเครื่องจักร (Machine Fund) ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 214 ราย โดยมีวงเงินสินเชื่อที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับจากสถาบันการเงินจำนวน 1,696 ล้านบาท สามารถเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร จำนวน 1,153 เครื่อง (โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี 2550) และมีการสนับสนุนเงินทุนเสริมสร้างศักยภาพการประกอบธุรกิจและการสนับสนุนที่ปรึกษาธุรกิจ (Capacity Building Fund) ประกอบด้วย เงินทุนสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ (Internationalization Fund: Inter Fund) ที่สนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศจำนวน 407 ราย วงเงินที่ได้อนุมัติ 28.63 ล้านบาท ก่อให้เกิดยอดขายจากการขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศจำนวน 74.05 ล้านบาท และยอดขายที่คาดว่าจะได้รับหลังจากขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ จำนวน 756.46 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Fund: IP Fund) จำนวน 12 ราย โดยมีวงเงินอนุมัติ 2.78 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนการทำกิจกรรมการขยายตลาดไปยังต่างประเทศด้านระบบสนับสนุน SMEs ด้านทรัพย์สินทางปัญญาจำนวน 254 ราย สนับสนุนการนำผลงานจดลิขสิทธิ์ / สิทธิบัตร จำนวน 4 ราย และมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยื่นขอจดลิขสิทธิ์ / สิทธิบัตร จำนวน 44 คำขอ มียอดขายจากการขอซื้อสิทธิ์ / ชื่อผลงาน จำนวน 0.76 ล้านบาท
- (4) **ด้านการพัฒนาพื้นที่เขตภูมิภาค** ได้ดำเนินการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายและห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการจัดงานแสดงสินค้าและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Development Agent) ในธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 283 ราย โดยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนาระดับขีดความสามารถด้านองค์ความรู้บริหารจัดการ จำนวน 1,402 ราย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาค
- (5) **ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและสิทธิประโยชน์** ได้พัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อลดอุปสรรคและเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่
- การลดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) โดยให้ลดอัตราภาษีเงินได้ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิเฉพาะในส่วนที่ไม่เกิน 20 ล้านบาท

- การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับภาษีที่ต้องเสียตามมาตรา 48(2) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีไม่เกิน 5,000 บาท
 - การแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจ เงินร่วมลงทุน ที่เข้าไปถือหุ้นในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
 - การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายจ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรที่ช่วยให้ประหยัดพลังงาน
 - การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับวิสาหกิจชุมชนที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่มีเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 1.8 ล้านบาทในปีภาษี
- (6) **ด้านการส่งเสริมระบบและเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม** โดยได้จัดทำระบบโครงข่ายเชื่อมโยงธุรกิจและพัฒนาซอฟต์แวร์มาตรฐานกลาง พัฒนาระบบสารสนเทศด้านอุตสาหกรรม พัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายและห่วงโซ่อุปทาน จัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ และศูนย์บ่มเพาะและพัฒนาผู้ประกอบการในธุรกิจซอฟต์แวร์
- (7) **ด้านการยกระดับความรู้และทักษะบุคลากร** ได้พัฒนาผู้ให้บริการอุตสาหกรรม (service provider) ทำให้สามารถสร้างบริการธุรกิจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขาต่างๆ เช่น บริการธุรกิจด้านวินิจฉัยสถานประกอบการ (Shindan หรือ นักวินิจฉัยสถานประกอบการ) บริการธุรกิจด้านที่ปรึกษาธุรกิจขนาดเล็ก (APEC-IBIZ) ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ปรึกษาระดับอาชีพตามแนวทางการพัฒนาที่ปรึกษาธุรกิจขนาดเล็กของกลุ่มประเทศความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) บริการอุตสาหกรรมแบบครบวงจร ซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาบริการธุรกิจผ่านกระบวนการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติ และบริการธุรกิจด้านออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ในด้านธุรกิจการออกแบบ เป็นต้น

ในภาพรวม จากการติดตามผลการส่งเสริมตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2550-2554 ที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าภาครัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น แต่การส่งเสริมดังกล่าวยังคงจำกัดอยู่ในภาคการผลิตเป็นส่วนใหญ่ ยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความเข้าใจปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของบุคลากรภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนยังขาดการบูรณาการการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้ตัวชี้วัดการเพิ่มผลิตภาพ การเพิ่มสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเพิ่มสัดส่วนมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่บรรลุเป้าหมาย

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559)

สสว. ได้จัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และสามารถแข่งขันได้ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกปัจจุบัน

ทั้งนี้ แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลและแผนยุทธศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” อีกทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ รวมทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแผนระดับกลุ่มจังหวัดที่คำนึงถึงความต้องการ ศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัด และความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

กรอบแนวคิด

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) มีกรอบแนวคิดในการผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นพลังขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้ดำเนินธุรกิจโดยใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับสาขาธุรกิจและระดับผู้ประกอบการ และมุ่งสนับสนุนตามระยะการเติบโตของธุรกิจ ได้แก่ ขึ้นเริ่มต้นธุรกิจ (Start-up) ที่หมายถึงธุรกิจที่มีระยะเวลาการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 3 ปี ขึ้นเติบโต (Growth & Maturity) และขั้นการปรับเปลี่ยนธุรกิจ (Turn around) ซึ่งจะครอบคลุมมิติเชิงพื้นที่ ทั้งระดับภาพรวมประเทศ กลุ่มจังหวัด และรายจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายความเจริญจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคและยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่

ทิศทางการส่งเสริม

ทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) จะมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในเชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพ การสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจรายย่อย กระตุ้นให้เกิดการรวมตัวและเชื่อมโยงกันทางธุรกิจ เน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ในด้านการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อเตรียมพร้อมสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรี จะมุ่งเน้นการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการค้าและดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เจือจางปัจจัยความสำเร็จของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 ยังขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของการสนับสนุนจากภาครัฐ ศักยภาพและความพร้อมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อในบางช่วงเวลา